

ТЕМА 13

СПЕЦСЛУЖБИ ЯПОНІЇ

ПЛАН:

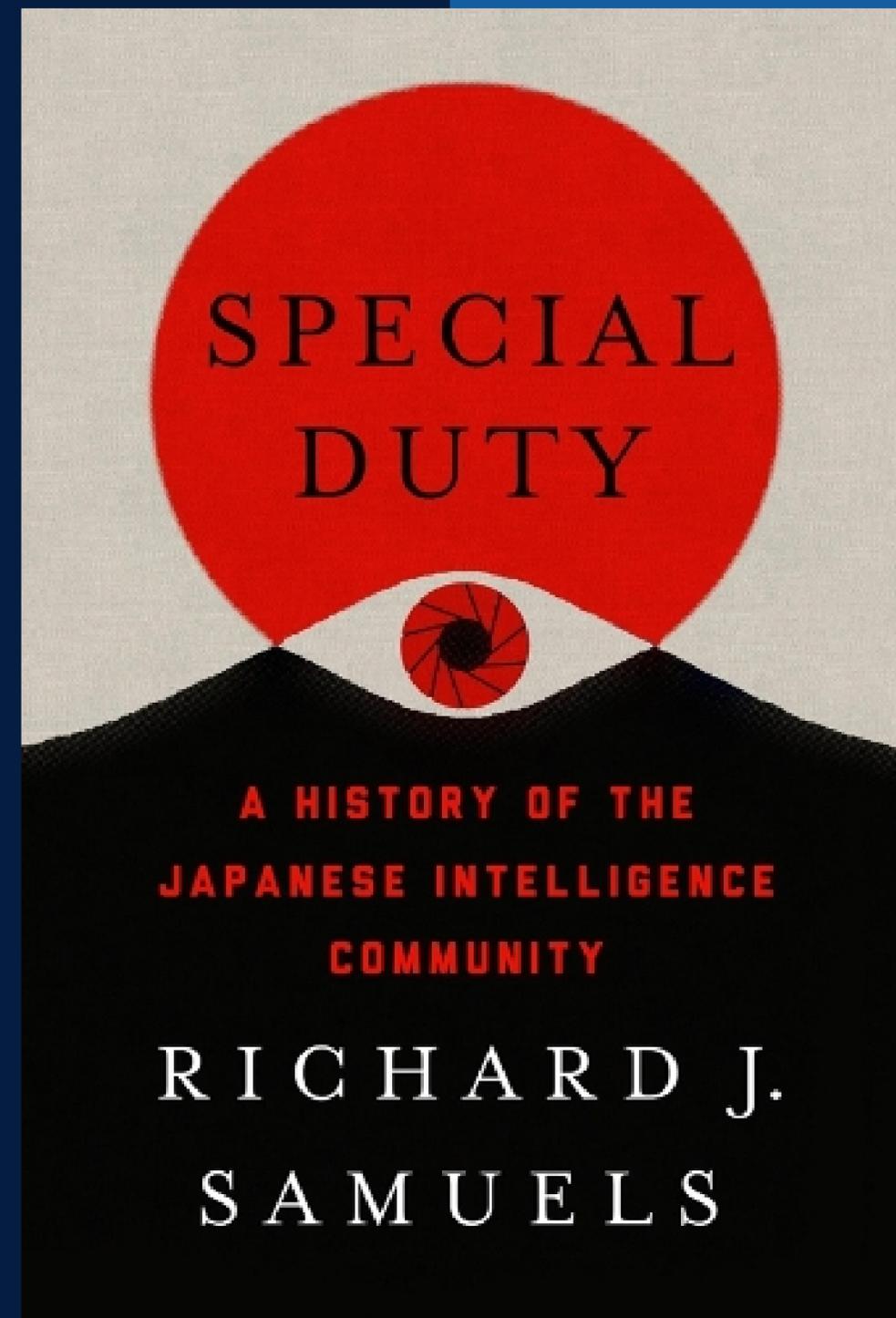
1. Еволюція Японського розвідувального співтовариства.
2. Організація ЯРС.
3. Структури ЯРС.
4. Операції та виклики ЯРС.
5. Нагляд за діяльністю та підзвітність ЯРС.
6. Перспективи ЯРС.

ВСТУП

Японське розвідувальне співтовариство (Japanese Intelligence Community, JIC), яке має одну з найстаріших розвідувальних традицій у світі, значно еволюціонувало, щоб вирішувати складні сучасні виклики безпеці.

Від своїх ранніх неформальних операцій до перетворення на складну організацію, яка поєднує традиції з передовими технологіями, JIC пройшло періоди розширення, реконфігурації та стратегічних коригувань. Ця еволюція відображає прагнення Японії захищати національні інтереси, одночасно сприяючи міжнародному миру та стабільності, зберігаючи при цьому унікальний культурний та операційний дух.

Крім того, давнє партнерство Японського розвідувального співтовариства з розвідувальною спільнотою США відіграло важливу роль у підвищенні його можливостей та забезпеченні спільного підходу до глобальних викликів безпеці.

1. ЕВОЛЮЦІЯ ЯПОНСЬКОГО РОЗВІДУВАЛЬНОГО СПІВТОВАРИСТВА

1.1. ХРОНОЛОГІЯ РОЗВИТКУ ЯРС

1.1.1. Епоха до формалізації (до 1895 року)

До 1895 року розвідувальна діяльність Японії була спорадичною та неформальною, проте вона відіграла вирішальну роль у формуванні раннього розуміння розвідувальної роботи в країні.

Помітним аспектом цього періоду була роль **мецуке (metsuke)**, посадовців, призначених сьогунатом Токуґава для нагляду та звітування про лояльність даймьо (феодалів) та їхніх васалів. Мецуке функціонували як мережа шпигунів та інформаторів, збираючи розвідувальні дані для запобігання повстанням та підтримки соціального порядку. Їхня робота є прикладом того, як збір розвідувальних даних відображав політичну та соціальну структуру Японії, закладаючи основу для майбутнього розвитку.

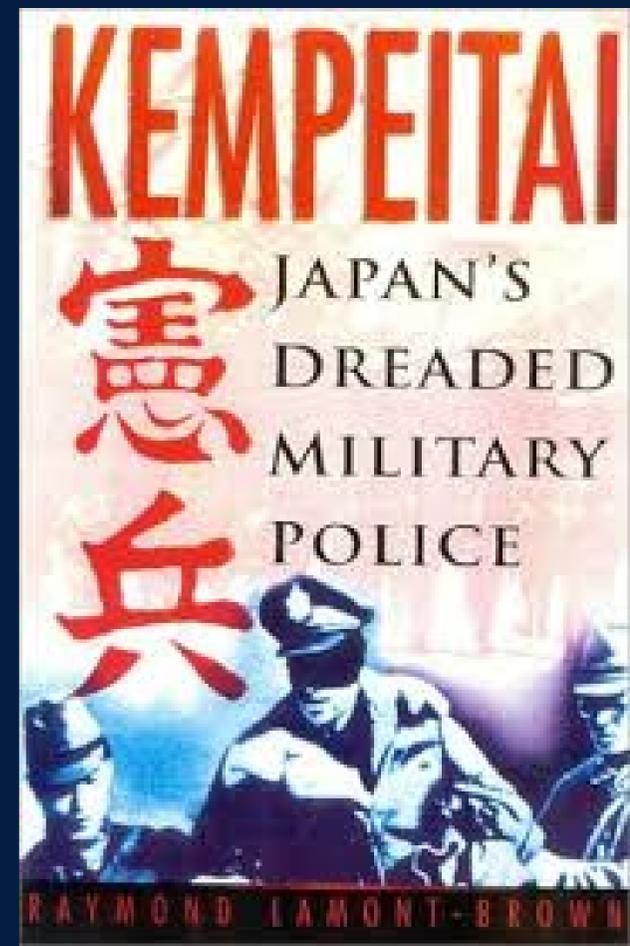
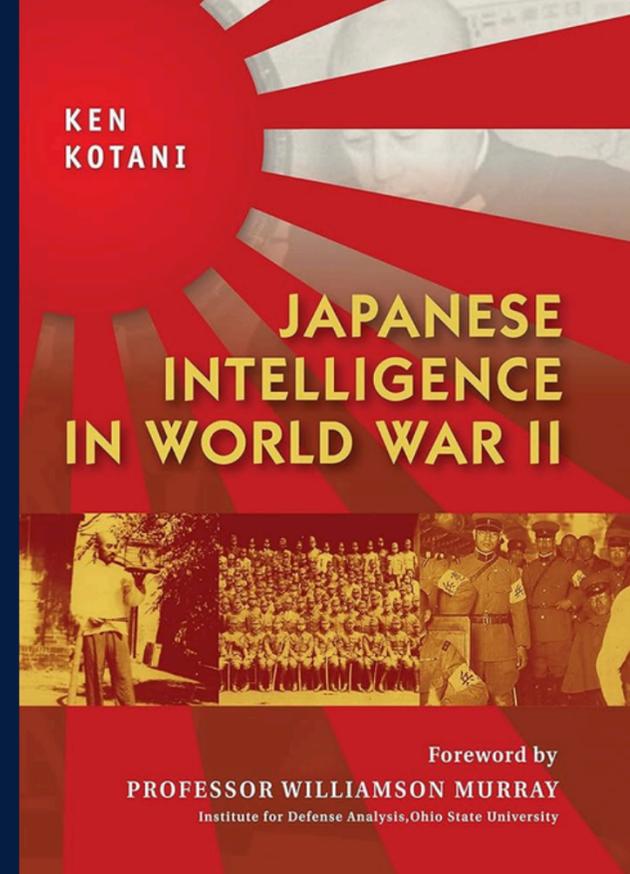

1.1.2. Розширення та формалізація (1895–1945 роки)

З 1895 по 1945 рік розвідувальний ландшафт Японії зазнав значних змін, зумовлених милітаризацією та імперськими амбіціями. Військові та військово–морські підрозділи, такі як **Кемпейтай / Kempeitai** (створений у 1881 році), **Токуму Кікан / Tokumu Kikan** в армії та **Відділ морської розвідки / Naval Intelligence Division** у ВМС, відіграли ключову роль у формалізації зусиль японського розвідувального співтовариства, зосереджуючись на стратегічній розвідці, шпигунстві та внутрішній безпеці.

Під час Першої світової війни Японія зосередилася на моніторингу діяльності Німеччини, а Відділ морської розвідки забезпечував збереження ключових військово–морських розвідувальних даних у Тихому океані. Це сприяло успішному захопленню Японією німецьких територій.

Під час Другої світової війни ці зусилля розширилися, коли Кемпейтай та Токуму Кікан керували шпигунськими та контррозвідувальними операціями, підтримуючи військові стратегії Японії в Азії та Тихому океані. Фундаментальна робота цих підрозділів заклала основу для післявоєнного розвитку розвідувального співтовариства в Японії.

1.1.3. Післявоєнна реконфігурація (1945–1991 роки)

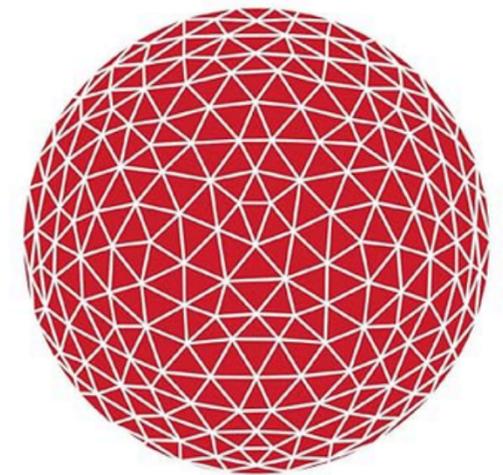
Після Другої світової війни, під окупацією США, розвідувальне співтовариство Японії зазнало значної реструктуризації.

У 1952 році Японія створила **Агентство громадської безпеки та розвідки (Public Security Intelligence Agency, PSIA)**, щоб зосередитися на внутрішній контррозвідці та спостереженні.

У 1957 році **Дослідницьке управління Секретаріату Прем'єр-міністра (Secretariat Research Office of the Prime Minister)** було реорганізовано на **Дослідницьке управління Кабінету Міністрів (Cabinet Research Office, CRO)**, що покращило політичні дослідження та аналіз розвідувальних даних у Секретаріаті Кабінету Міністрів.

Ці нововведення ознаменували адаптацію розвідки Японії до повоєнних реалій та вимог «холодної війни».

JAPANESE FOREIGN
INTELLIGENCE
AND GRAND STRATEGY

FROM THE COLD WAR TO THE ABE ERA

BRAD WILLIAMS

1.1.4. Коригування та виклики (1991–2001 роки)

У відповідь на виклики епохи після «холодної війни», розвідувальне співтовариство Японії зазнало значних змін для розширення своїх можливостей та автономії.

Створення **Управління розвідки та досліджень Кабінету міністрів (Cabinet Intelligence and Research Office, CIRO)** як центрального координатора розвідки та **Центру супутникової розвідки Кабінету міністрів (Cabinet Satellite Intelligence Center, CSIC)** для управління супутниковими даними підкреслило стратегічний рух до більш інтегрованої та технологічно розвиненої системи.

Попередні зусилля щодо створення **Ради національної безпеки (National Security Council, NSC)** ще більше підкреслили відданість Японії стратегічному плануванню національної безпеки та кризовому менеджменту, що ознаменувало рішучий зсув до автономії в розвідувальних операціях та зменшення залежності від іноземної розвідки.

У 1997 році було створено **Штаб-квартиру оборонної розвідки (Defense Intelligence Headquarters, DIH)** для розробки складної військової системи збору та аналізу інформації.

1.1.5. Переосмислення завдань розвідки (2001–2013 роки)

У 2001 році Японія ініціювала масштабну реорганізацію своєї розвідувальної спільноти, створивши посаду **Директора CIRO** та **Центр супутникової розвідки Кабінету Міністрів (Cabinet Satellite Intelligence Center, CSIC)** для незалежного збору розвідувальних даних.

У 2008 році для захисту конфіденційної інформації уряд створив **Національний центр контррозвідки (National Counterintelligence Centre, NCC)**.

Між 2001 і 2013 роками реформи продовжувалися з удосконаленням Штабу оборонної розвідки (DIH) та створенням у 2005 році **Національного центру готовності до інцидентів та стратегії кібербезпеки (National Center of Incident Readiness and Strategy for Cybersecurity, NISC)**, що відображає прагнення Японії зміцнити свій кіберзахист та створити більш цілісну систему розвідки в умовах глобальних загроз, що розвиваються.

1.1.6. Реорганізація розвідувального співтовариства (2013–...)

У 2013 році Японія розпочала значні реформи для посилення своєї системи національної безпеки, що ознаменувалося прийняттям **Закону про державну таємницю (Designated State Secrets Law, DSSL)** та створенням **Ради національної безпеки (National Security Council, NSC)**, спрямованих на посилення захисту інформації та покращення координації розвідувальних дій.

У період після 2013 року відбулися подальші амбітні реформи, включаючи прийняття **Закону 2014 року про захист спеціально визначених таємниць**, створення у 2016 році **Контртерористичного підрозділу Японії (Counter-Terrorism Unit-Japan, CTU-J)** та створення у 2018 році **Координаційного центру розвідки з питань боротьби з тероризмом при Кабінеті Міністрів (Cabinet CT Intelligence Coordination Center and the Counter-Terrorism)** та **Центру обміну даними з питань боротьби з тероризмом та розвідувальною інформацією (Counter-Terrorism and Intelligence Information Data Exchange Center, CTI-INDEX)**.

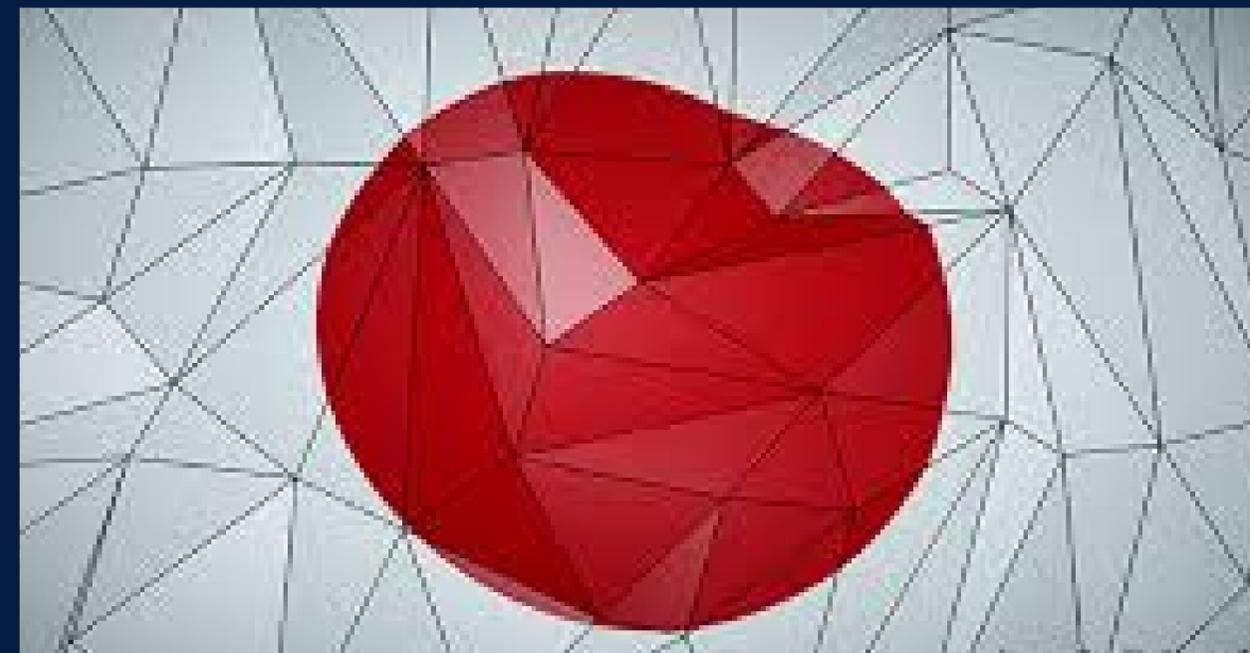
Ці заходи підкреслили намагання Японії вирішувати сучасні виклики безпеці та посилювати свої розвідувальні можливості для ефективного прийняття рішень та стратегічного планування.

1.2. СИМВОЛИ ТА ІДЕНТИЧНІСТЬ

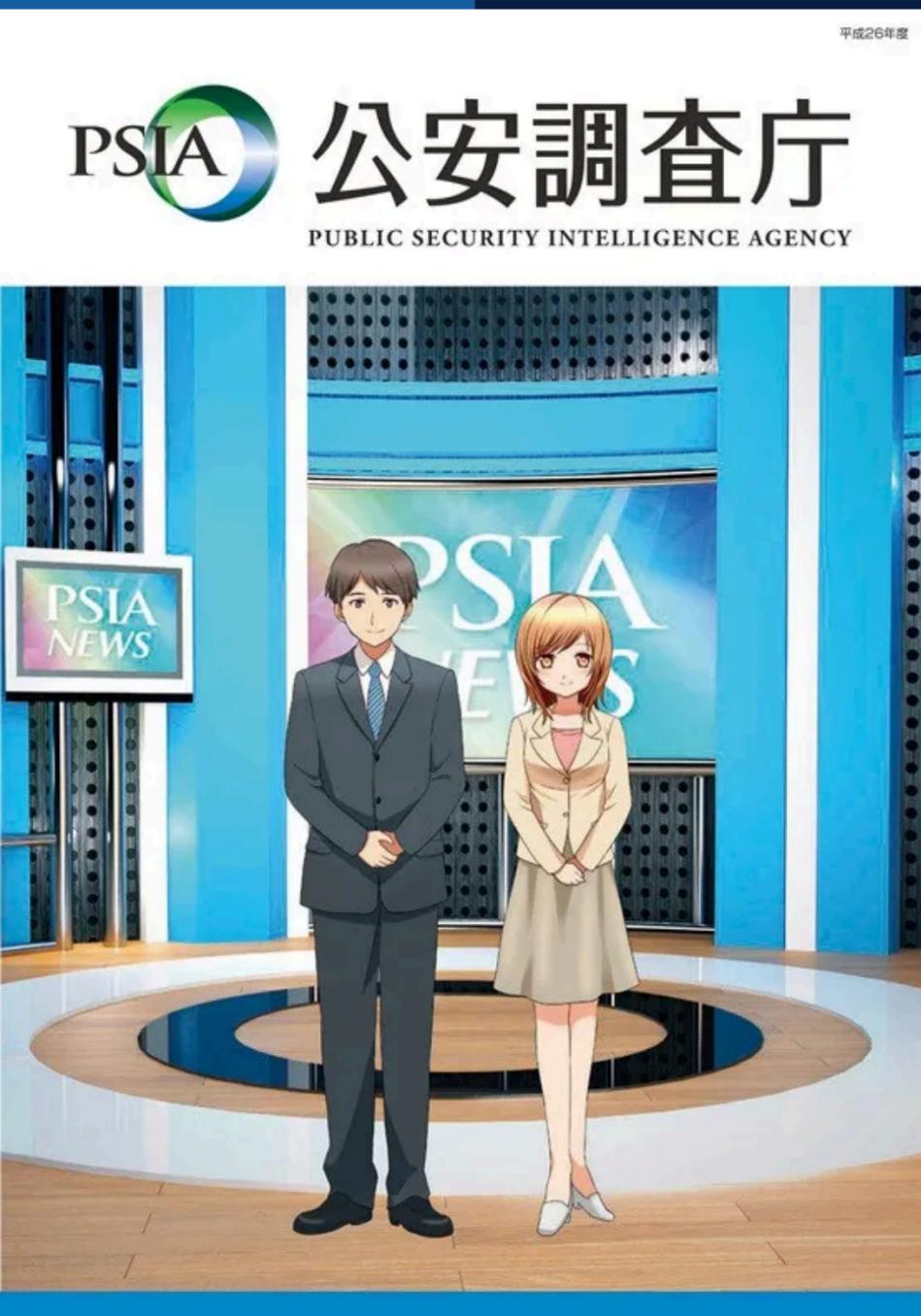
На відміну від символічної видимості західних розвідувальних служб, таких як ЦРУ чи МІБ, Японське розвідувальне співтовариство (JIC) застосовує більш стриманий підхід до символів та ідентичності, що відображає культурний етос Японії, стриманість та скромність.

Такі агентства, як Агентство громадської безпеки та розвідки (PSIA), працюють без загальновизнаних емблем чи девізів, що втілює стратегічну перевагу збереження низького рівня афішування їх роботи.

Це підкреслює особливість японської інтерпретації розвідувальної роботи, яка надає пріоритет мовчазній відданості національній безпеці над публічною символікою.

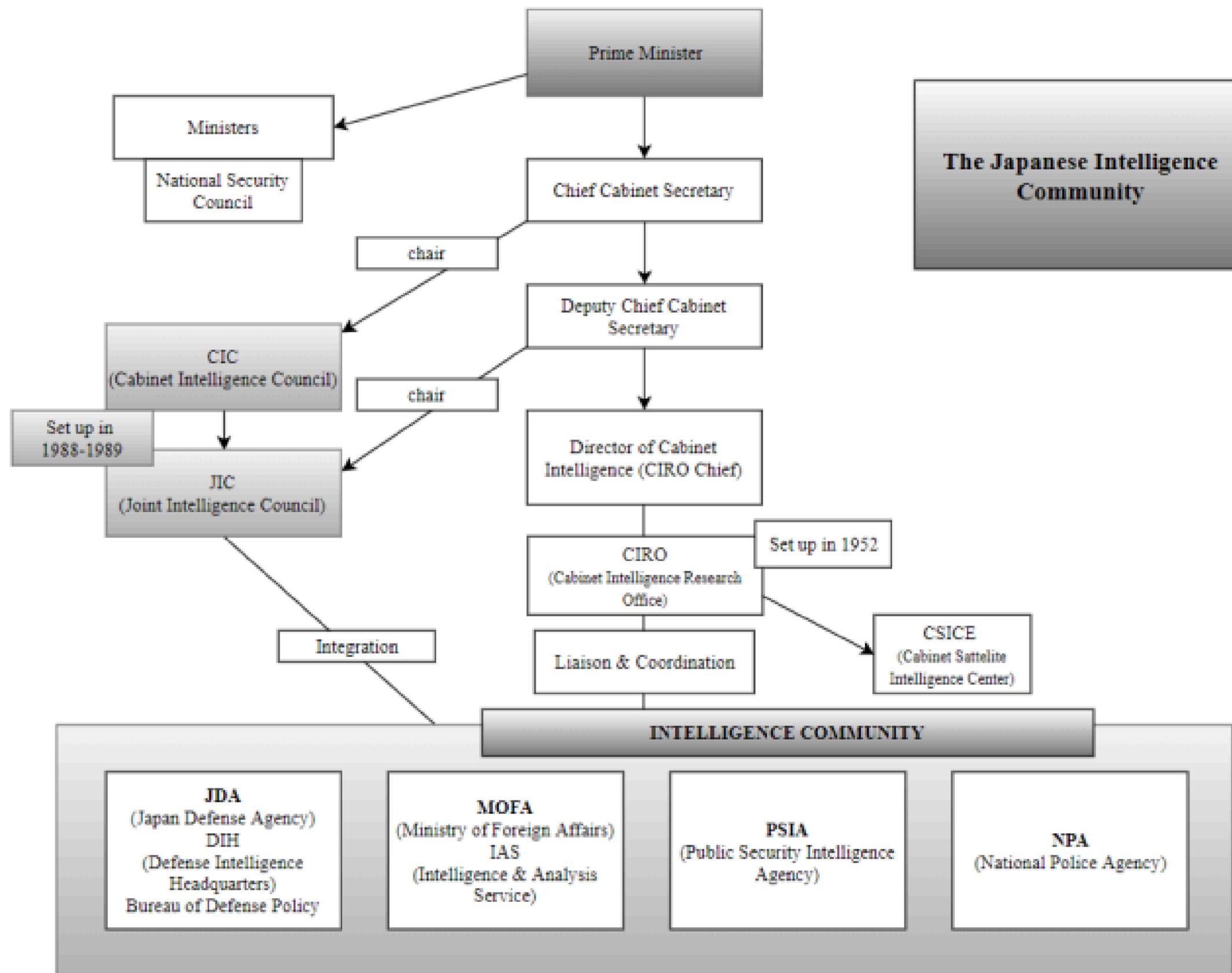
2. ОРГАНІЗАЦІЯ ЯПОНСЬКОГО РОЗВІДУВАЛЬНОГО СПІВТОВАРИСТВА

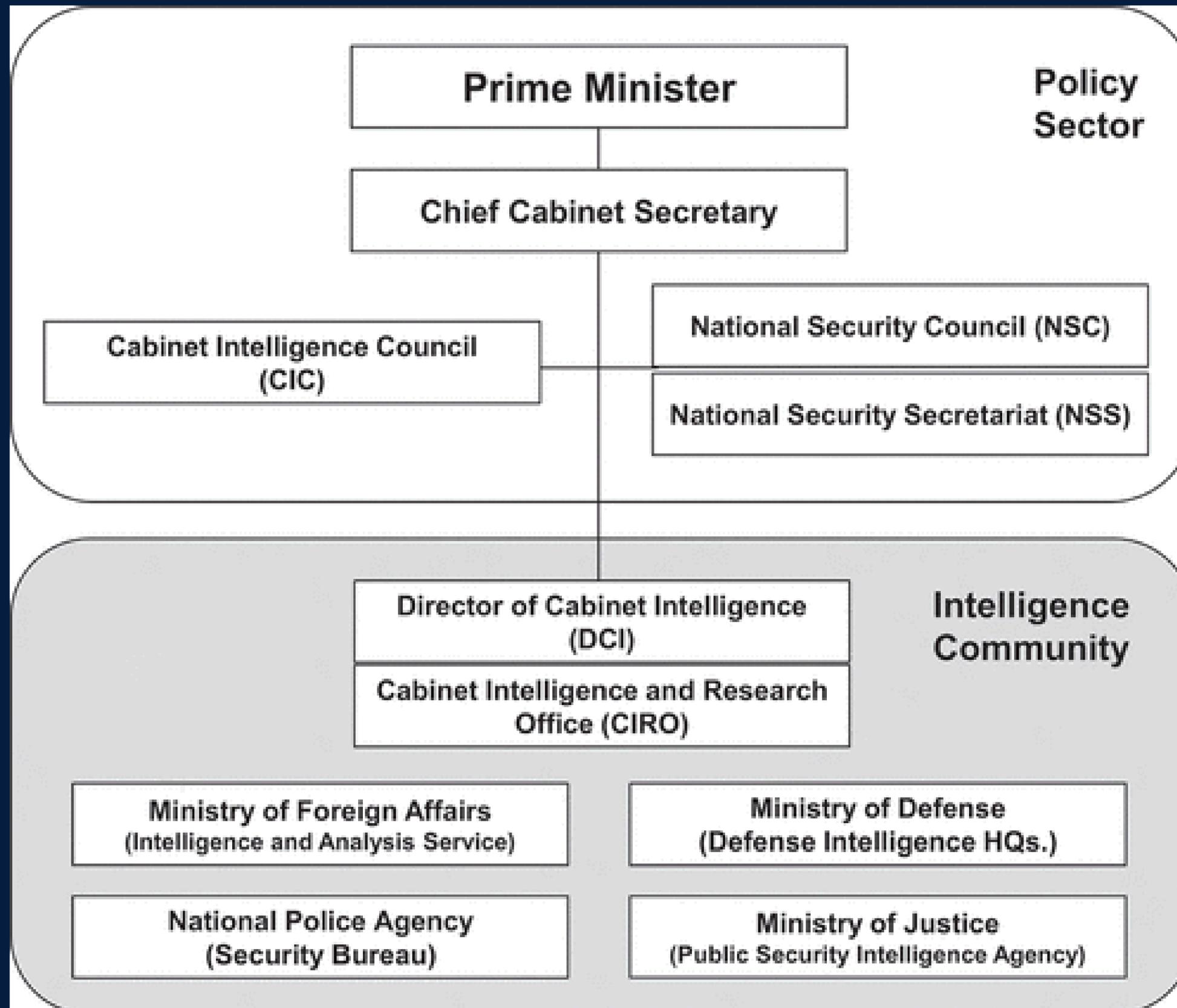

2.1. Місце в урядових структурах

До складу уряду Японії входять такі важливі структури як:

- 1) Рада національної безпеки (РНБ),
- 2) Управління розвідки та досліджень Кабінету міністрів (CIRO) та
- 3) військові розвідувальні служби, які відіграють ключові ролі у системі безпеки та розвідки країни.

Рада національної безпеки (РНБ), що радить прем'єр-міністру, розробляє стратегії безпеки. Вона інтегрує інформацію від різних міністерств та розвідувальних служб, включаючи військові, для забезпечення єдиної позиції національної безпеки.

Управління розвідки та досліджень Кабінету міністрів (CIRO), що безпосередньо підпорядковується прем'єр-міністру, виконує роль центрального вузла розвідки. Воно координує обмін інформацією між різними розвідувальними структурами, зосереджуючись на стратегічній інтеграції даних, а не на оперативному контролі.

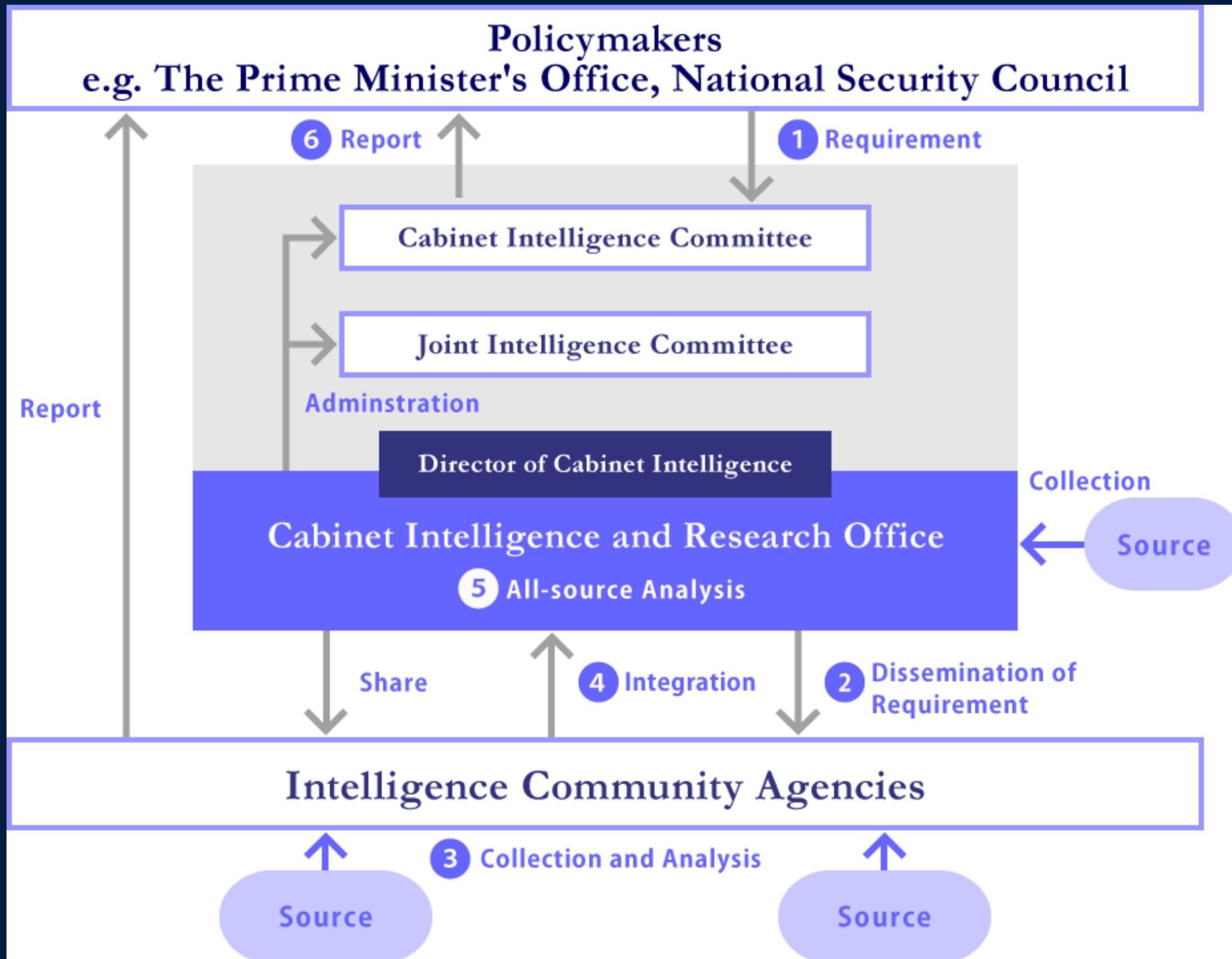
Військові розвідувальні служби у складі **Міністерства оборони** та **Сил самооборони Японії (JSDF)** роблять значний внесок у збір та аналіз розвідувальних даних. До них належать Наземні, Морські та Повітряні сили самооборони.

Повітряні сили самооборони Японії, які незабаром будуть перейменовані на Повітряно-космічні сили самооборони, контролюють операції в космічній сфері. Це має вирішальне значення для спостереження та розвідки.

Тим часом Наземні сили самооборони відіграють центральну роль в операціях у кіберсфері. Вони розширюють інфраструктуру та розвивають людські ресурси для кібербезпеки.

Разом ці військові відомства посилюють можливості Японії протидіяти загрозам. Вони співпрацюють з РНБ та CIRC, щоб інформувати про оборонне планування та стратегії національної безпеки.

2.2. Фінансування

У 2023 фінансовому році оборонний бюджет Японії зріс до максимального історичного рівня, склавши 6,8 трильйона єн. Це ознаменувало значне зростання витрат на оборону.

Таке безпрецедентне збільшення відображає стратегічну реакцію Японії на ескалацію регіональних загроз. Зокрема, ці загрози походять від ракетних програм Північної Кореї та військової агресивності Китаю в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні.

Збільшення фінансування підкреслює комплексні зусилля щодо посилення обороноздатності Японії. Це включає вдосконалення систем протиракетної оборони, заходи кібербезпеки та розробку супутників для збору розвідувальних даних.

iStock™
Credit: Bet_Noire

Хоча уряд публічно не розкриває конкретних асигнувань на розвідувальну діяльність у рамках цього бюджету, очевидно, що суттєвий акцент робиться на зміцненні розвідувальних можливостей Японії. Ця увага включає значні інвестиції до інфраструктури кібербезпеки для захисту від кіберзагроз та шпигунства.

Крім того, інвестиції здійснюються в супутникові технології для покращення можливостей незалежного збору розвідувальних даних та спостереження. Ці напрямки інвестицій підкреслюють прагнення Японії зміцнити свою систему національної безпеки та розвідки.

Це має вирішальне значення з огляду на складні та мінливі глобальні виклики.

2.3. Ключові постаті японської розвідувальної спільноти

Казуя Хара – Директор Управління розвідки та досліджень Кабінету Міністрів (CIRO) (з 2023 – дотепер).

Як директор CIRO, Казуя Хара відіграє вирішальну роль в управлінні розвідувальною системою Японії, контролюючи збір, аналіз та поширення інформації щодо національної безпеки.

Під керівництвом Хари CIRO продовжує вдосконалювати розвідувальні можливості Японії, приділяючи особливу увагу вирішенню питань регіональної безпекової динаміки та сприянню міжнародній співпраці у сфері розвідки.

Він відзначається тим, що орієнтується у складних геополітичних ландшафтах, особливо в Індо-Тихоокеанському регіоні, та забезпечує Японії гарні можливості реагування на нові виклики безпеці.

2.3. Ключові постаті японської розвідувальної спільноти

Генерал **Йосіхіде Йошіда** – начальник штабу Об'єднаного штабу Сил самооборони Японії (з 2023 – дотепер)

Генерал Йошіда служив на різних посадах у Силах самооборони Японії, кульмінацією його служби стало призначення начальником штабу Об'єднаного штабу.

Його лідерство має вирішальне значення для інтеграції військових операцій із стратегіями національної оборони, забезпечення готовності та оперативної ефективності Сил самооборони Японії у вирішенні проблем безпеки.

2.3. Ключові постаті японської розвідувальної спільноти

Такео Акіба – Генеральний секретар Секретаріату національної безпеки (NSS) (з 2021 – дотепер)

До своєї нинішньої посади Такео Акіба обіймав посаду віце-міністра закордонних справ, де він здобув великий досвід у дипломатичних відносинах та міжнародній безпеці.

Зараз, обіймаючи посаду Генерального секретаря Секретаріату національної безпеки Японії, Акіба використовує свій глибокий досвід у дипломатії та безпеці, щоб керувати інтеграцією розвідувальних даних у політику національної безпеки.

Його управління забезпечує стратегічний та єдиний підхід до вирішення проблем оборони та зовнішньої політики Японії. Роль Акіби є вирішальною у керівництві Японією у складних міжнародних безпекових ландшафтах, особливо у посиленні спільних зусиль з глобальними партнерами для подолання регіональної напруженості.

3. СТРУКТУРИ ЯПОНСЬКОГО РОЗВІДУВАЛЬНОГО СПІВТОВАРИСТВА

Японське розвідувальне співтовариство складається з різноманітних організацій, кожна з яких відіграє унікальну роль у забезпеченні національної безпеки.

Ми можемо загалом класифікувати ці структури на:

- **військову розвідку,**
- **цивільні агентства та**
- **органи з координації політики та дорадчі органи,** що відображають їхні основні функції та сфери діяльності.

3.1. Військова розвідка (Military Intelligence)

3.1.1. Міністерство оборони (МО) / Ministry of Defense (MOD)

Міністерство оборони (МО) є основою оборонної інфраструктури Японії, відіграючи стратегічну роль у формуванні оборонної політики та нагляді за Силами самооборони Японії (ССАО).

Воно служить адміністративною та командною структурою для військового потенціалу Японії, включаючи розвідувальні операції, необхідні для національної безпеки.

МО не лише розробляє оборонні стратегії, але й забезпечує інтеграцію та координацію розвідувальних даних між видами військ, сприяючи єдиному підходу до вирішення проблем безпеки. Цей нагляд включає розробку передових технологічних можливостей та заходів кіберзахисту, що мають вирішальне значення для сучасної війни та розвідувальних операцій.

3.1.2. Штаб-квартира оборонної розвідки (Defense Intelligence Headquarters, DIH); Jōhōhonbu [Йохохонбу]

Штаб-квартира оборонної розвідки (DIH) є головним центром військової розвідки в Міністерстві оборони, що зосереджується переважно на радіоелектронній розвідці (SIGINT) та візуальній розвідці (IMINT) для моніторингу зовнішніх загроз та формування оборонних стратегій.

DIH використовує широкий спектр методів збору розвідувальних даних, включаючи кіберрозвідку, для моніторингу потенційних загроз та формування оборонної позиції Японії.

Вона тісно координує свою діяльність з міжнародними партнерами для покращення своїх можливостей збору розвідувальної інформації в глобальному масштабі, контролюючи спеціалізовані підрозділи, такі як Група радіоелектронної розвідки та Підрозділ аналізу зображень для перехоплення електронних повідомлень та обробки зображень супутникової/аеророзвідки.

3.1.3. Наземні сили самооборони (Ground Self-Defense Force, GSDF); Rikujū [Рікудзі]

Наземні сили самооборони (GSDF) проводять розвідувальні операції, що підтримують наземні оборонні ініціативи, за допомогою спеціалізованих підрозділів, таких як батальйон розвідки та спостереження Центральних сил готовності.

Оснащені найсучаснішими технологіями, ці підрозділи виконують місії спостереження та розвідки, збираючи розвідувальні дані наземного рівня, включаючи переміщення противника та аналіз місцевості.

Центральні сили готовності GSDF також включають підрозділи спеціального призначення, навчені проводити таємні операції в тилу ворога, збираючи розвідувальні дані, що підтримують прийняття стратегічних та тактичних рішень.

3.1.4. Морські сили самооборони (Maritime Self-Defense Force, MSDF); Kaiji [Кайдзі]

Морські сили самооборони (MSDF) використовують військово-морську розвідку для моніторингу та реагування на загрози у водах навколо Японії, зосереджуючись на морській розвідці SIGINT та IMINT.

Спеціалізовані підрозділи, такі як Командування розвідки флоту, збирають військово-морську розвідувальну інформацію, використовуючи кораблі, оснащені передовими технологіями спостереження, та морські патрульні літаки для повітряного спостереження та розвідки.

Ця здатність є важливою для захисту морських комунікацій Японії та сприяння регіональній стабільності.

3.1.5. Повітряні сили самооборони (Air Self-Defense Force, ASDF); Kōkū Jieitai

Повітряні сили самооборони (ASDF) відповідають за збір повітряних розвідувальних даних SIGINT та IMINT, використовуючи парк спеціалізованих літаків, оснащених передовими датчиками та технологіями спостереження для безперервного моніторингу повітряного простору.

Група повітряної розвідки ASDF відіграє ключову роль у стратегічних операціях SIGINT та повітряному спостереженні, збираючи розвідувальні дані про повітряні загрози та стратегічні цілі.

Це включає відстеження та аналіз запусків балістичних ракет у регіоні, що є невід'ємною частиною стратегії протиповітряної оборони Японії та можливостей раннього попередження.

3.2. Цивільні установи

3.2.1. Управління розвідки та досліджень Кабінету Міністрів (Cabinet Intelligence and Research Office, CIRO); Naichō

Управління розвідки та досліджень Кабінету Міністрів (CIRO) є ключовим елементом розвідувальної інфраструктури Японії та діє безпосередньо під керівництвом Адміністрації Прем'єр-міністра.

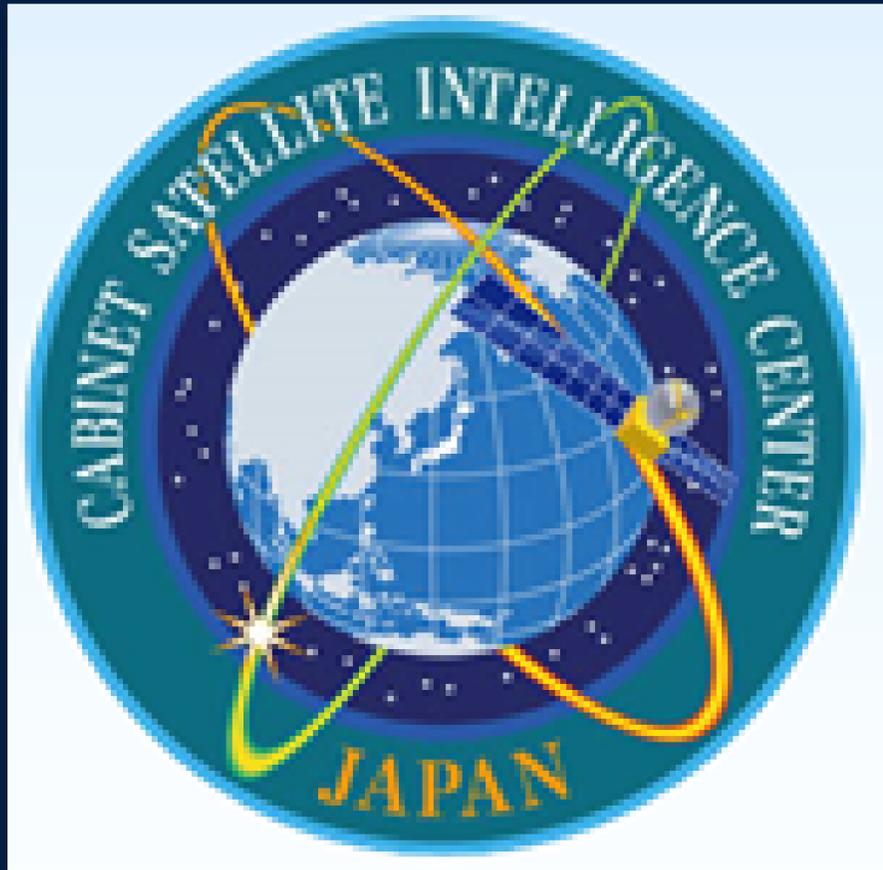
Основним завданням CIRO є координація національних розвідувальних зусиль, забезпечення безперервної інтеграції та аналізу інформації в усьому спектрі урядового апарату Японії.

Ця центральна роль сприяє єдиній позиції розвідки, надаючи політичним рішенням комплексні, стратегічно узгоджені знання.

Вплив CIRO поширюється як на внутрішню, так і на міжнародну розвідувальну сферу, що відображає його вирішальну роль у формуванні політики безпеки та зовнішньої політики Японії.

3.2.1.1. Центр супутникової розвідки Кабінету Міністрів (Cabinet Satellite Intelligence Center, CSIC); Naikaku Eisei Jōhō Sentā

CSIC відіграє ключову роль у розвідувальному апараті Японії, керуючи програмою супутників збору інформації (IGS). Ця ініціатива зосереджена на розробці та розгортанні розвідувальних супутників для забезпечення життєво важливих супутникових знімків для національної безпеки, реагування на стихійні лиха та цілей глобального моніторингу.

Розвідувальні зображення (IMINT), зібрані CSIC, є невід'ємною частиною оборонного планування, спостереження за навколишнім середовищем та відстеження значних геополітичних подій з космосу, що забезпечує стратегічну перевагу в можливостях спостереження та розвідки.

3.2.1.2. Національний центр контррозвідки (National Counterintelligence Center, NCC); Kauntā Interijensu Sentā

НКЦ виконує вирішальну місію захисту від шпигунських та розвідувальних загроз з боку іноземних організацій; цей центр працює над забезпеченням безпеки конфіденційної інформації та критичної інфраструктури Японії.

Він використовує складні контррозвідувальні заходи для виявлення, стримування та нейтралізації зусиль, спрямованих на підриг національної безпеки.

Проактивна позиція центру забезпечує захист державних таємниць Японії та цілісність її розвідувальних операцій, що робить його наріжним каменем національної оборони.

Minister for Foreign Affairs

Headquarters for the Promotion of Measures against Transnational organized Crime and Other Relative Issues and International Terrorism

Chief of HQ : **Chief Cabinet Secretary**

Joint Intelligence Committee for Counter Terrorism

Chairperson : **Deputy Chief Cabinet Secretary**

Members : Representatives from Relevant Ministries

Cabinet Counter Terrorism Intelligence Coordination Center

Director : **Deputy Chief Cabinet Secretary**

Deputy Director : **Director of Cabinet Intelligence**

Counter-Terrorism and-Intelligence Information Data Exchange Center

CTU Officials are assigned to the Coordination Center as well.

Close cooperation

Counter-Terrorism Unit-Japan

Counter-Terrorism Intelligence Officials Deployed Overseas

Based on inputs from JIC-CT, Minister of MOFA sends instructions to collect information to CTU-J, embassies and consulates abroad.

3.2.1.3. Координаційний центр контртерористичної розвідки Кабінету Міністрів (Cabinet CT Intelligence Coordination Center, CCTICC); Naikaku Tero Taisaku Jōhō Chōsei Sentā

Цей центр координує зусилля Японії з боротьби з тероризмом у різних відомствах. Він діє як центр обміну інформацією та оперативної координації, забезпечуючи оперативний обмін та вжиття відповідних заходів щодо тероризму.

Робота центру підвищує ефективність стратегій Японії з боротьби з тероризмом, сприяючи злагодженому реагуванню на загрози, що виходять за межі традиційних юрисдикцій.

3.2.1.4. Контртерористичний підрозділ Японії (СТУ–J); Tero Taisaku Yunitto

Спеціалізуючись на зборі та аналізі розвідувальних даних, пов'язаних з тероризмом, СТУ–J знаходиться на передовій антитерористичних зусиль Японії.

Цей елітний підрозділ працює як на внутрішньому, так і на міжнародному рівнях, щоб виявляти та пом'якшувати терористичні загрози до їх реалізації.

Завдяки ретельному збору розвідувальних даних та оперативній співпраці з глобальними партнерами, СТУ–J відіграє життєво важливу роль у запобіганні терористичній діяльності, забезпеченні громадської та національної безпеки.

3.2.1.5. Центр обміну даними та інформацією розвідувальної інформації з питань боротьби з тероризмом (СТІ-INDEX); Tai Tero – Jōhō Dēta Kōkan Sentā

СТІ-INDEX сприяє швидкому поширенню розвідувальних даних про тероризм та проблеми безпеки як серед національних, так і серед міжнародних розвідувальних спільнот.

Завдяки оптимізації процесів обміну інформацією, СТІ-INDEX значною мірою сприяє своєчасному та скоординованому реагуванню на боротьбу з тероризмом.

Його роль у сприянні швидкому обміну розвідувальними даними відіграє важливу роль у зміцненні загальної безпеки Японії проти терористичних загроз, що розвиваються.

3.2.2. Міністерство закордонних справ (Ministry of Foreign Affairs, MOFA); Gaimu-shō

Міністерство закордонних справ Японії через свою **Службу розвідки та аналізу (Intelligence and Analysis Service, IAS)** стоїть на передовій міжнародної розвідувальної діяльності країни. СРА, виконуючи функції розвідувального агентства в рамках СРА, збирає, аналізує та інтерпретує розвідувальні дані з безлічі міжнародних джерел. До них належить розгалужена мережа дипломатичних місій Японії по всьому світу.

Це спеціалізоване агентство відповідає за надання всебічної інформації про світові політичні, економічні та безпекові події. Його розвідувальні оцінки є невід'ємною частиною формування зовнішньої політики та стратегічних рішень Японії. Отже, це гарантує, що країна залишається добре поінформованою про міжнародну динаміку та потенційні загрози своїм інтересам.

Toshimitsu Motegi
(21.10.2025-...)

MOFA
Japan

3.2.3. Національна поліцейська агенція (National Police Agency, NPA); Kyokujitsushou [Кьокудзіцушоу]

НПА Японії займається критично важливою розвідувальною діяльністю для захисту національної безпеки, яка зосереджена на внутрішньому тероризмі, міжнародній злочинності, кіберзагрозах та шпигунстві.

Її **Департамент з боротьби з організованою злочинністю** відіграє ключову роль у боротьбі з транснаціональною організованою злочинністю. Це запобігає діяльності таких груп у Японії або використанню її як бази для своєї діяльності. Крім того, це передбачає посилення розвідувальних можливостей та сприяння міжнародній співпраці правоохоронних органів.

Крім того, НПА співпрацює з Агентством громадської безпеки та розвідки (PSIA) у сфері внутрішньої безпеки та контррозвідки. Вона вносить свій внесок у збір кримінальної розвідувальної інформації. Зі зростанням кіберзагроз НПА також надає пріоритет кібербезпеці.

3.2.4. Агенція громадської безпеки та розвідки (PSIA); Kōanchōsa-chō

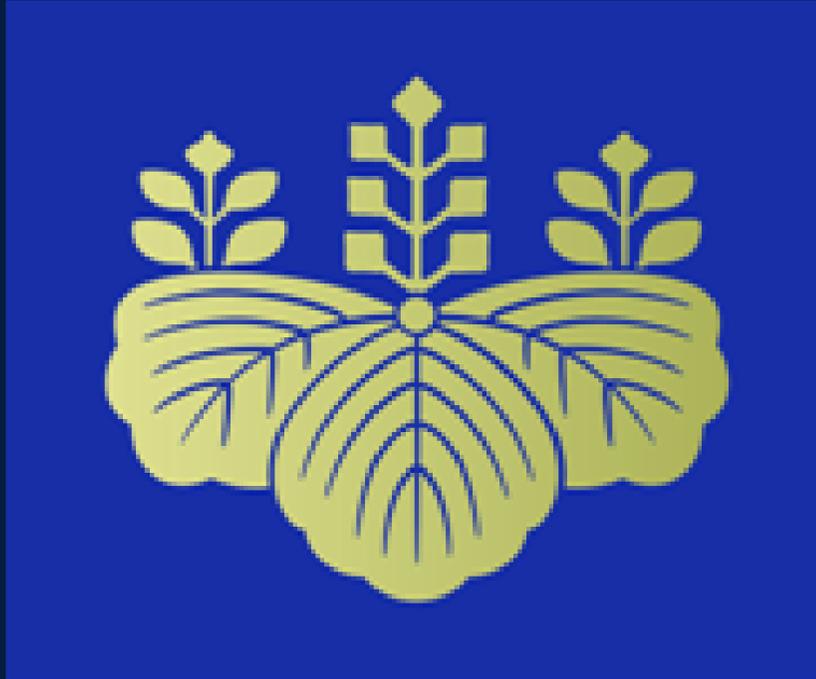
Агенція громадської безпеки та розвідки (PSIA), що діє під егідою Міністерства юстиції, виконує функції внутрішньої розвідки Японії. Її основна місія полягає у забезпеченні внутрішньої безпеки та проведенні спостереження за групами та діяльністю, які вважаються загрозою національній безпеці.

Діяльність PSIA регулюється Законом про запобігання підривної діяльності та Законом про контроль над організаціями, які вчинили невибіркові масові вбивства, що дозволяє їй законно контролювати та розслідувати діяльність організацій, які становлять загрозу громадській безпеці та національній стабільності.

Агенція відіграє вирішальну роль у захисті Японії від різних внутрішніх загроз, включаючи тероризм, шпигунство та підривну діяльність. Збираючи та аналізуючи розвідувальні дані, PSIA надає життєво важливу інформацію іншим урядовим установам, допомагаючи у розробці та впровадженні політики безпеки.

Крім того, PSIA сприяє громадській безпеці, забезпечуючи мирне повсякденне життя громадян завдяки своїй пильній спостережній та розвідувальній діяльності. Такий комплексний підхід підкреслює невід'ємну роль PSIA у підтримці внутрішнього безпекового ландшафту Японії.

3.2.5. Агенція фінансових послуг (Financial Services Agency, FSA); Kīn'yū-chō [Кін'ю-чо]

Подібно до Фінансової поліції в італійській розслідувальній службі, FSA Японії проводить розвідувальну діяльність, спрямовану на запобігання фінансовим злочинам. Ця діяльність включає боротьбу з відмиванням грошей та фінансуванням тероризму. Співпрацюючи з міжнародними органами, такими як Група з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF), FSA узгоджує зусилля Японії зі світовими стандартами.

Крім того, вона зосереджується на кібербезпеці у фінансовому секторі. Вона контролює захист фінансових установ від кіберзагроз. Завдяки ініціативам щодо покращення управління ІТ та кібербезпеки, FSA забезпечує цілісність та стабільність фінансової інфраструктури Японії.

Отже, вона є ключовим органом у захисті фінансової системи Японії від внутрішніх та зовнішніх загроз.

3.2.6. Берегова охорона Японії (Japan Coast Guard, JCG); Kaijō Hoan-chō [Кайдзьо Хоан-чо]

Японська берегова охорона (JCG) відіграє вирішальну роль у морській безпеці. Вона робить значний внесок у збір розвідувальних даних про морські загрози та незаконну діяльність на морі. Як основна сила, відповідальна за захист узбережжя та територіальних вод Японії, Берегова охорона активно бере участь у моніторингу та протидії широкому спектру морських викликів. Крім того, вона ділиться цією розвідувальною інформацією з рештою ІС.

Ці виклики включають піратство, контрабанду, незаконний риболовний промисел та вторгнення в японські води.

Крім того, Берегова охорона реагує на морські катастрофи та проводить пошуково-рятувальні операції. Зусилля організації щодо збору розвідувальних даних є життєво важливими для раннього виявлення та запобігання потенційним загрозам. Це забезпечує безпеку морських інтересів Японії та сприяє регіональній стабільності.

3.3. Органи координації політики та дорадчі органи

3.3.1. Рада національної безпеки (National Security Council, NSC); Kokka-anzen-hoshō-kaigi

РНБ відіграє ключову роль у розвідувальному співтоваристві Японії. Вона є головним дорадчим органом Прем'єр-міністра з питань розвідки та національної безпеки.

Створена для оптимізації та вдосконалення процесу прийняття рішень щодо політики оборони та безпеки, вона координує розвідувальні операції між різними міністерствами та відомствами.

Крім того, стратегічні обговорення РНБ з питань національної безпеки безпосередньо впливають на напрямки та пріоритети як військових, так і цивільних розвідувальних органів.

Вона контролює політику щодо шпигунства, кібербезпеки, боротьби з тероризмом та міжнародної співпраці у сфері розвідки. Це гарантує, що розвідувальні можливості Японії готові до вирішення поточних та майбутніх викликів.

Завдяки своєму керівництву РНБ значною мірою сприяє здатності Японії орієнтуватися в складних глобальних ландшафтах безпеки. Отже, вона закріплює свою позицію як ключового компонента комплексної стратегії безпеки країни.

3.3.2. Секретаріат національної безпеки (National Security Secretariat, NSS);

Kokka Anzen Hoshō Jimukyoku

Місце СНБ Японії є ключовим в рамках ЯРС (JIC). Він діє як оперативна підтримка РНБ (RSC). Крім того, він відіграє вирішальну роль у координації та впровадженні стратегій національної безпеки та розвідки Японії.

Завдяки впорядкуванню розвідувальної діяльності між урядовими установами, СНБ забезпечує відповідність загальним цілям національної безпеки. Крім того, як центральне сховище розвідувальної інформації та інформації про безпеку, він зміцнює здатність Японії ефективно вирішувати широкий спектр проблем безпеки.

СНБ відіграє життєво важливу роль у зборі, аналізі та обміні розвідувальними даними. Це сприяє прийняттю обґрунтованих урядових рішень. Його зусилля гарантують єдиний підхід у розвідувальному співтоваристві Японії.

Отже, він підвищує здатність країни захищати свої інтереси. Він також сприяє глобальній стабільності завдяки злагодженим та стратегічним розвідувальним операціям.

3.3.3. Об'єднана розвідувальна рада (Joint Intelligence Council, JIC); Kyōdō Jōhō Kaigi [Кьодо Дзьохо Кайгі]

Об'єднана розвідувальна рада в Японії функціонує як платформа для міжвідомчого обміну розвідувальними даними. Однак, незважаючи на свою роль в агрегації розвідувальних даних від різних міністерств та відомств, вона не має повноважень для забезпечення всебічного обміну розвідувальними даними.

Крім того, вона не може надавати критично важливу інформацію безпосередньо до офісу прем'єр-міністра.

Рада збирається раз на два тижні, переважно для обміну базовими розвідувальними даними. Однак вона не займається детальною оцінкою розвідувальних даних, і протоколи не ведуться.

На відміну від свого британського аналога, японське розвідувальне співтовариство працює без спеціального офісу чи надійної інфраструктури. Це обмеження впливає на його ефективність в аналізі та координації розвідувальних даних.

Отже, рада виступає радше як спеціальна асамблея, ніж як згуртований розвідувальний орган. Ця ситуація підкреслює необхідність більш інтегрованого та авторитетного механізму обміну розвідувальними даними в рамках національної безпеки Японії.

4. ОПЕРАЦІЙ ТА ВИКЛИКИ ЯПОНСЬКОЇ РОЗВІДУВАЛЬНОЇ СПІЛЬНОТИ

У сучасному середовищі безпеки Розвідувальне співтовариство Японії (JIC) стикається зі складним та динамічним спектром операцій та викликів.

Вони охоплюють як традиційну геополітичну напруженість, так і дедалі важливішу сферу кібербезпеки та інформаційної війни, кожна з яких має унікальні специфічні вимоги та стратегічні міркування.

4.1. Проблеми регіональної безпеки для JIC

4.1.1. Ракетні та ядерні загрози Північної Кореї

Постійний розвиток та випробування ракетного та ядерного потенціалу Північною Кореєю становлять пряму та безпосередню загрозу національній безпеці Японії. Тому JIC приділяє значну увагу збору, аналізу та поширенню розвідувальних даних щодо військових досягнень Пхеньяна.

Крім того, спільні розвідувальні зусилля з союзниками мають вирішальне значення. Вони підтримують повне розуміння можливостей та намірів Північної Кореї. Як наслідок, це дозволяє Японії готуватися та ефективно реагувати на будь-яку потенційну агресію.

У відповідь на ці загрози Японія розгорнула есмінці Aegis, оснащені передовими системами протиракетної оборони. Ці есмінці призначені для виявлення, відстеження та потенційного перехоплення балістичних ракет, запущених Північною Кореєю в напрямку японської території. Примітно, що вони здійснили це розгортання в очікуванні запуску супутника Північною Кореєю 31 травня 2023 року.

4.1.2. Військова експансія Китаю

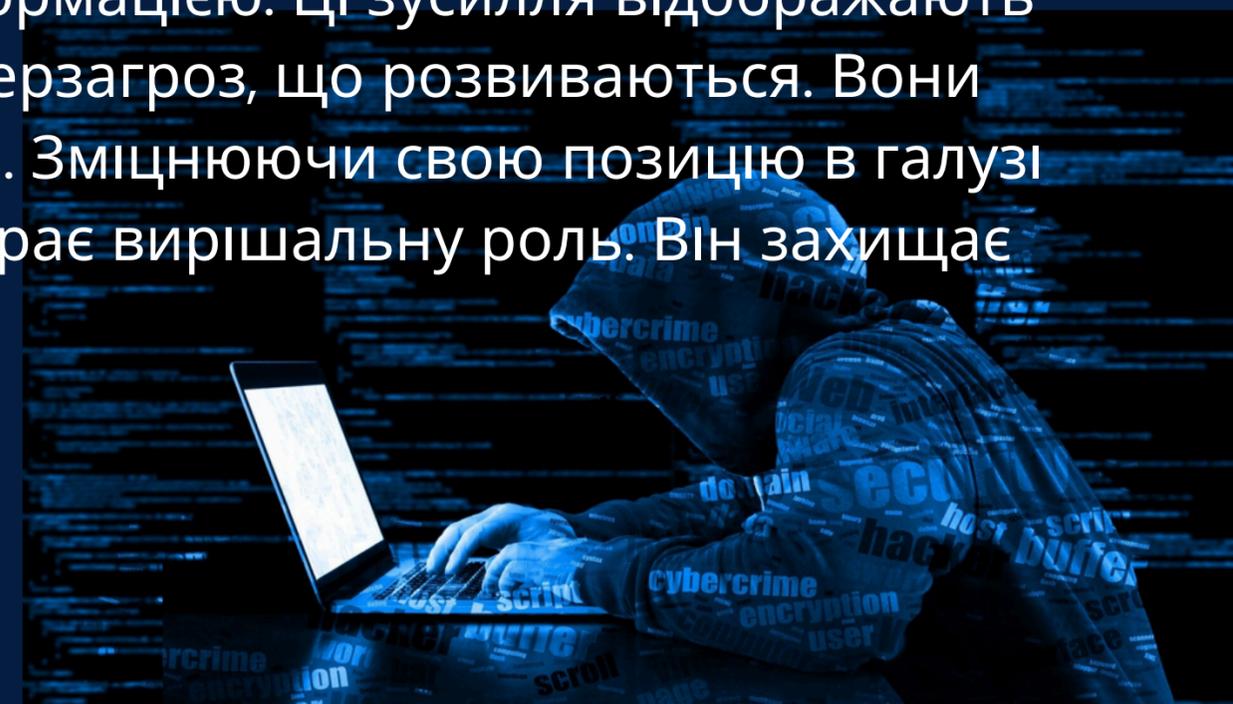
Швидка військова модернізація Китаю та його наполеглива позиція у Східнокитайському морі та за його межами вимагають пильних розвідувальних операцій з боку ІС. Відповідно, спільнота розшифровує стратегічні цілі Китаю та контролює його військову діяльність. Це особливо важливо навколо спірних територій. Така розвідка життєво важлива для формування дипломатичних стратегій та оборонної позиції Японії. Як результат, вона гарантує, що країна залишається готовою відстоювати свій суверенітет. Вона також сприяє регіональній стабільності в умовах зміни динаміки сил.

Щоб підтримати цю пильність, Японія значно збільшила розгортання передових систем спостереження. Наприклад, вона використовує есмінці, оснащені системою Aegis, та морські патрульні літаки P-1. Ці засоби пильно стежать за діяльністю китайських ВМС навколо спірних островів Сенкаку.

4.2. Кібербезпека та інформаційна війна

Для вирішення проблем кібербезпеки та інформаційної війни Японське розвідувальне співтовариство (JIC) впровадило цілеспрямовані ініціативи. Ці ініціативи посилюють кіберзахист та наступальні можливості країни. Ключовою подією є створення у березні 2022 року **Командування кіберзахисту Сил самооборони Японії**. Це командування має на меті протидіяти складним кіберзагрозам. Воно також захищає критично важливу інфраструктуру та урядові дані. Крім того, Японія надала пріоритет міжнародній співпраці, зокрема зі Сполученими Штатами. Ця співпраця зміцнює кіберзахист завдяки спільному використанню розвідувальних даних та спільним стратегічним зусиллям.

Більше того, Національний центр готовності до інцидентів та стратегії кібербезпеки (NISC) координує стратегію кібербезпеки Японії. Він зосереджений на передовому зборі розвідувальних даних та розвитку технологій. Крім того, він бореться з дезінформацією. Ці зусилля відображають стратегічний підхід JIC до забезпечення стійкості Японії до кіберзагроз, що розвиваються. Вони підкреслюють необхідність гнучкості, координації та інновацій. Зміцнюючи свою позицію в галузі кібербезпеки та сприяючи глобальним партнерствам, JIC відіграє вирішальну роль. Він захищає національні інтереси безпеки Японії в цифровій сфері.

4.3. Стихійні лиха та реагування на пандемії

У своїй реакції на стихійні лиха Японія використовувала штучний інтелект (ШІ) та передові технології. Ці інструменти підвищують її готовність до стихійних лих та можливості реагування на них. Яскравим прикладом є використання ШІ після Великого землетрусу у Східній Японії у 2011 році. Громада використовувала технології ШІ та машинного навчання для аналізу збитків. Вони координували рятувальні зусилля та оптимізували розподіл ресурсів.

Крім того, Рада з ліквідації наслідків стихійних лих Японії зобов'язала використовувати інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) для запобігання стихійним лихам та управління ними. До них належать ШІ, Інтернет речей (Internet of Things, IoT), хмарні обчислення та соціальні мережі.

Під час пандемії COVID-19 японська розвідувальна спільнота використовувала аналітику на основі штучного інтелекту для відстеження поширення вірусу. Вони прогнозували гарячі точки та обґрунтовували стратегії охорони здоров'я. Такий підхід сприяв цілеспрямованим втручанням. Він підтримував зусилля Японії щодо ефективного управління впливом пандемії.

Ці приклади підкреслюють інноваційне використання Японією технологій у реагуванні на стихійні лиха. Вони демонструють, як штучний інтелект та цифрові інструменти можуть значною мірою сприяти пом'якшенню наслідків стихійних лих та криз у сфері охорони здоров'я. Це підвищує як національну стійкість, так і громадську безпеку.

5. НАГЛЯД ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ТА ПІДЗВІТНІСТЬ ЯПОНСЬКОЇ РОЗВІДУВАЛЬНОЇ СПІЛЬНОТИ

Нагляд та підзвітність у рамках Японського розвідувального співтовариства зазнали змін завдяки значним внутрішнім реформам, міжнародній співпраці та публічному обговоренню.

Ця еволюція сформувала складну структуру, яка збалансовує потреби національної безпеки з громадянськими свободами.

5.1. Законодавчі рамки

Закон про захист спеціально визначених секретів (SDS Act) було прийнято у грудні 2013 року. Він набув чинності у 2014 році. Цей закон став значним кроком у встановленні механізмів правового нагляду за розвідувальною спільнотою Японії.

SDS Act був розроблений для запобігання витоку конфіденційної інформації, яка може підірвати національну безпеку. Він також створив систему для класифікації та розсекречування інформації.

Критики, включаючи опозиційні партії та групи громадянського суспільства, висловлювали стурбованість щодо потенційного перевищення повноважень та впливу на свободу преси. У відповідь уряд запевнив, що механізми нагляду, включаючи судовий перегляд та систему для викривачів, захистять від зловживань.

5.2. Міжнародне співробітництво

Співпраця Японії з США є наріжним каменем її розвідувальних операцій. Це особливо стосується таких галузей, як радіорозвідка (SIGINT, тобто збір і аналіз електронних сигналів для отримання розвідувальної інформації) та кіберзахист.

Двостороння співпраця була підкреслена в керівних принципах оборонної співпраці 2015 року. Ці керівні принципи розширили сферу обміну розвідувальними даними між двома країнами.

Зацікавленість Японії у приєднанні до альянсу «П'ять очей» свідчить про її амбіції щодо поглиблення міжнародного партнерства у сфері розвідки. Приєднання вимагатиме від Японії узгодження своїх стандартів нагляду та підзвітності зі стандартами «П'яти очей». Це може призвести до подальших реформ у японському розвідувальному співтоваристві.

5.3. Громадський та політичний контроль

SDS Act та інші ініціативи, пов'язані з розвідкою, стали предметом жвавих дискусій у японському розвідувальному співтоваристві.

Громадське занепокоєння щодо потенційного перевищення повноважень уряду призвело до протестів та закликів до більшої прозорості в діяльності розвідувального співтовариства. У відповідь на ці занепокоєння уряд Японії вжив заходів для уточнення сфери застосування SDS Act та створення наглядових органів, таких як Наглядовий комітет при Секретаріаті Кабінету Міністрів, який має на меті переглянути класифікацію секретів.

6. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЯПОНСЬКОЇ РОЗВІДУВАЛЬНОЇ СПІЛЬНОТИ

6.1. Зміцнення зв'язків із західною розвідкою

Стратегічні амбіції Японії щодо інтеграції до альянсу обміну розвідувальними даними «П'ять очей» підкреслюють її зобов'язання щодо посилення співпраці у сфері глобальної безпеки.

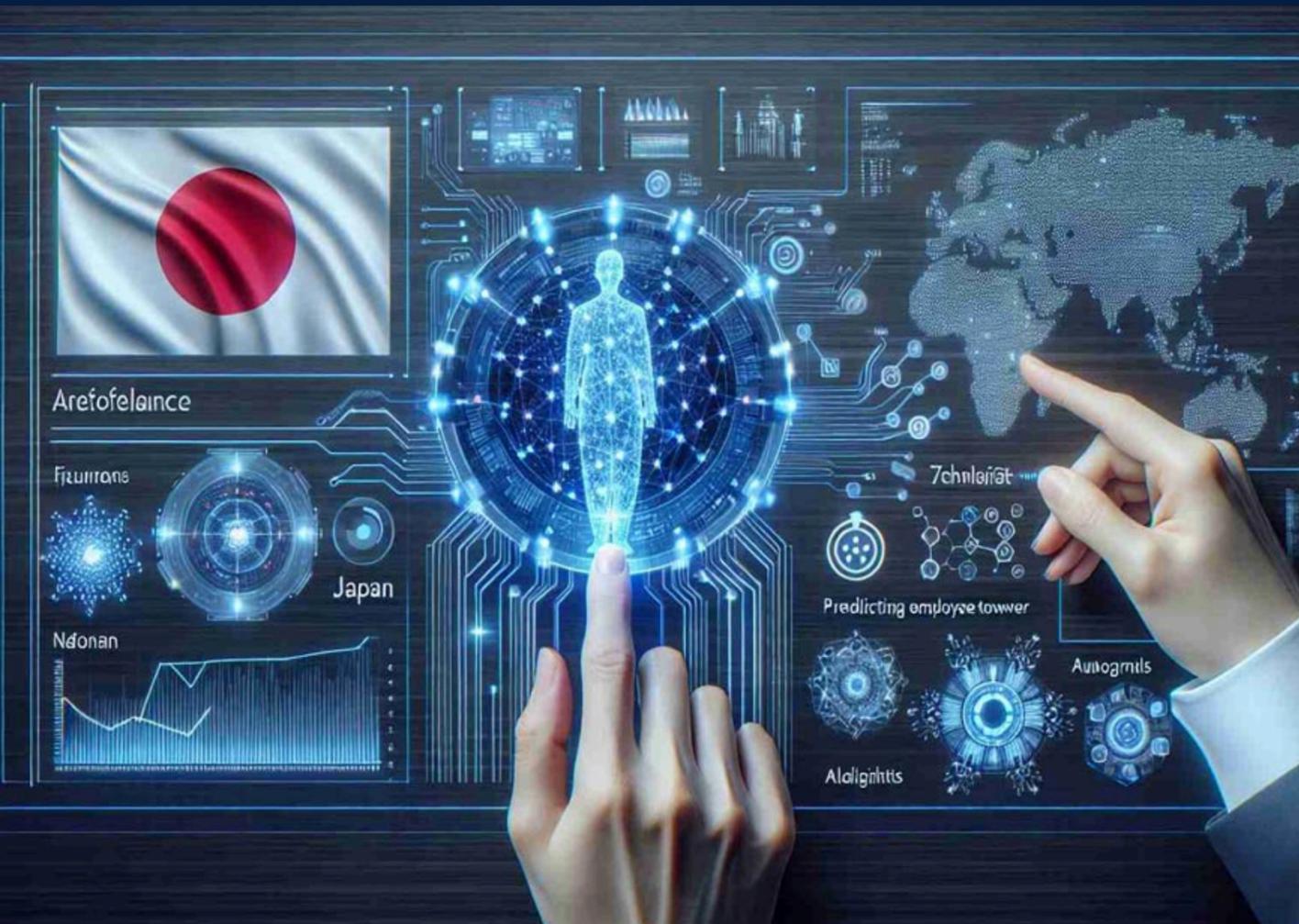
Заклики посла Японії в Австралії (2020–2023 рр.) Шінго Ямагамі до включення Японії відображають узгоджені зусилля щодо зміцнення зв'язків з ключовими західними союзниками на тлі ескалації регіональної напруженості, зокрема з Китаєм. Ці зусилля вимагають від японського розвідувального співтовариства узгодження своєї практики з суворими стандартами країн-членів «П'яти очей».

Успішна інтеграція стане важливою віхою в розвитку розвідувальних можливостей Японії. Вона також сприятиме глибшому та всебічному обміну критично важливою інформацією з питань безпеки.

Це являє собою ключовий зсув до більш спільної позиції у вирішенні глобальних проблем безпеки. Це підкреслює роль Японії як проактивного та плідного партнера в міжнародних розвідувальних зусиллях.

Символ англосаксонської спільноти
Five Eyes Intelligence,
що позначає участь Японії

6.2. Впровадження технологічних інновацій

Японське розвідувальне співтовариство є лідером у впровадженні штучного інтелекту (ШІ) та кібербезпеки у свою національну оборонну стратегію.

Такі ініціативи, як система аналізу загроз на основі ШІ Міністерства оборони, є прикладом підходу Японії до використання ШІ для покращеного аналізу даних та виявлення загроз.

Крім того, партнерство з лідерами технологічної галузі підкреслює проактивні заходи Японії в галузі кібербезпеки.

Співпраця з NEC Corporation щодо розробки квантово-стійких криптографічних технологій є яскравим прикладом. Ці технологічні досягнення мають вирішальне значення для підтримки цілісності розвідувальної та оборонної інфраструктури Японії від складних кіберзагроз.

6.3. Розвиток державно–приватного партнерства

Співпраця між JIC та приватними організаціями, такими як NEC Corporation, підкреслює стратегічну важливість державно–приватних партнерств (ДПП). Ця співпраця має вирішальне значення для розвитку технологій національної безпеки. Вони відіграють важливу роль у використанні передових інновацій, таких як квантово–стійка криптографія. Ці інновації життєво важливі для захисту від майбутніх кіберзагроз.

Крім того, ДПП сприяють швидкому розвитку та впровадженню передових технологій. Це гарантує, що Японія залишається на передовій технологічних процесів у сфері глобальної розвідки та безпеки.

Сприяючи розвитку екосистеми, де державні установи та приватні компанії тісно співпрацюють, Японія створює надійну основу для технологічних інновацій. Це значно покращує її розвідувальні можливості та позиції у сфері національної безпеки.

Висновки

Японське розвідувальне співтовариство (JIC) являє собою динамічний та мінливий ландшафт, глибоко вкорінений в одній з найстаріших розвідувальних традицій у світі.

Він також значною мірою формується партнерством з розвідувальною спільнотою США.

Завдяки історичним трансформаціям, технологічному прогресу та стратегічним реформам, JIC вміло долає складнощі сучасних викликів безпеці.

Його комплексна структура охоплює військові та цивільні установи, а також органи координації розвідувальної політики. Це підкреслює багатогранний підхід Японії до національної безпеки та розвідки.

Оскільки JIC продовжує адаптуватися до нових загроз та використовувати технологічні інновації, його відданість захисту національних інтересів та одночасно здійснення внеску до глобальної безпеки, залишається непохитною. Ця незмінна відданість справі, у поєднанні зі стратегічною міжнародною співпрацею, позиціонує Японію як провідного гравця у вирішенні сучасних викликів безпеці. Це ще більше посилює роль Японії у вирішенні майбутніх проблем безпеки як на регіональному, так і на глобальному рівні.

Список використаних джерел:

Verneti, Lorenzo Erasmo. The Japanese Intelligence Community : An Overview. Grey Dynamics. September 3, 2024. URL: <https://greydynamics.com/the-japanese-intelligence-community-an-overview>

Intelligence Community of Japan and CIRO. Cabinet Intelligence and Research Office (CIRO). URL: <https://www.cas.go.jp/jp/gaiyou/jimu/jyouhoutyousa/en/community.html>

Japan Intelligence and Security Agencies. FAS. URL: <https://irp.fas.org/world/japan/index.html>

Maslow, Sebastian. Japan's Intelligence System : From Institutional Failure to Grand Strategy. *Japan Review*. 2023. №38. P.227–239.

Samuels, Richard J. Special Duty: A History of the Japanese Intelligence Community. Ithaca: Cornell University Press, 2019. 384 p. URL: <https://dokumen.pub/qdownload/special-duty-a-history-of-the-japanese-intelligence-community-1501741586-9781501741586.html>

Yoshiki, Kobayashi. Re-assessing the Organizational Characteristics of Japan's Intelligence Community and Its Social and Political Backgrounds : Meiji University Graduate School of Governance Studie, 2023. 20 p. URL: <http://hdl.handle.net/10291/0002000001>

Відео:

Robert Ward & Richard J Samuels. Japan's intelligence capabilities. The International Institute for Strategic Studies. 3 жовтня 2024. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Mre9C23g4Ok> (1:05:30 хв.);
(текстова версія відео: https://www.iiss.org/globalassets/media-library---content--migration/files/podcast/japan-memo/2024/07/japan-memo_s4e6_japans-intelligence-capabilities_transcript.pdf)

Розвідка Японії. 1 частина. KinoDok. 21 липня 2019. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=yRpMO6P1FqY> (38:10 хв.).

Розвідка Японії. 2 частина. KinoDok. 21 липня 2019. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=DP-88QET9eU> (38:32 хв.).

**Thank's For
Watching**

